

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди

Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1975 чылда
түпкүлөттөгөн

1973 ЧЫЛ

МАРТ

27

ВТОРНИК

№ 72 (9148)

Өрткө 2 көп.

Республиканың көдээ ажыл-агыйының
болгаш үлетпүрүнүн бүгү ажыл-ишчилери,
Бүгү-эвилелдин социалистиг чарыжыңа
киришпишаан, тоску беш чылдың шиитпир-
лиг үшкү чылының планның онаалгаларын
күүседиринге төлептиг үлүүвүстү киирээ-
лиңер!

Апрель 21-

КОМУНИСТИГ

субботник

ФОНДУЖЕ

ШИЛЧИДЕР

Коммунистг партияның болгаш Совет күүрүмнүн үндөзилекчизи Владимир Ильич Ленинниң төртүтүңгөн хунунге тураскалган коммунистг субботникке организастыг киришпир Бай-Тайга районун «Кара-Хөл» колхозунун ажыл-ишчилери чарыжыңа эл-сеткилдиг шиитпирлээн.

Коммунистг субботник эрттирериниң колхозта шавы бетелетил амылдарын чорудуп, ол хун чуну кылырын тодаралып турар. Келир кыжын школага, эмнелге, култура албан черлеринге, ясли-садтарга болгаш өскө-даа коллективтерге хереглээр отуулар амылдарын чорудуп, олар 600 ажыг кубометр отуулар чыгыш бетелетилер. Малчынар кышын тургаларын дөвөсээрин аштар арыгылар, мал наазааларының өдөн-көрөжүн хоорун үндүрер.

Апрель 21-де кылган амылдарың анышын беш чылдың фондузунче шилчидер.

Н. МААДЫ.

ШУПТУ КИРЖИР

Коммунистг субботникке Монгун-Тайга районун «Малчын» колхозунун ажыл-ишчилери шупту киржи, бир деиниң амылдан хунээрин дугуржуп чугаалашкан. Колхозтан нитизи-биле 500 ажыг кижи амылдан хунээр.

Субботник эрттирериниң амыл-агырга тургускан шавы апрель 21-де кылыр амылдарың хемчээлин, чуну кылырын санап, тодаралып турар. Баштайгы санааштын өзүгээр алырга, чус кижи тайгага 160 кубометр тулуг материалын бөлөктээр, 140 колхозчу бирээзинге-ле 500 баш хой кирер беш наазаалы тудар, он беш кижи ийи чус төүзүн хемчээлдиг суггарыга бугазын аштар болгаш өскө-даа амылдарын кылыр.

Колхозчулар коммунистг субботник хунунде амылдан анышын 600 рубльди беш чылдың фондузунче кириер.

Д. КУУЛАР.

басс-2» шахтада ол бугурулган мураңчылар, дини болгаш кызылхай кижи кылдыр сугаалган.

(СЭТА-ның корр.).

ПАВЛОГРАД,
Днепропетровск област.

КАЗАХСТАН,
БАЗА БИР САНАЛГА
ТӨВУ

«Казак ССР-ның наймсалдында тулуп тургускан чаа саналга төвү «Казакстан-техникалык» бугурулганың болгаш организастыгының чыгыш күүседир. «Минск-32» дээр электронгун саналгам, шинаам техникаларын боорин палларын күүсеттирин турарын, херегелччилерин тургаларын хандыларын наар хууээлелер.

Амгы төвө област каталожимыңарында тургускан телетайтарлар дамчылдыр хой саным барааларын, машиналарын болгаш артык кесеттерин шинаам кижиңиң дугайында медээлер Алма-Атадан үзүк-сөсөөл чокка көзүп турар алпарган. Электронгун саналга машинаам ол сан-түндүрүн көчүрү шалыптын амылдан кылыр, херек апарганда ол машиналарын болгаш, артык көзүлтерин таарыштыр үзүр, колхозтарын, совхозтарын техникаларын болгаш бугурулган хандыларын шинаам-биле экижерлер алгалыг.

Ал электронгун саналга төвү көдээ амыл-агынын үзүлүшү болгаш автоматтыг системаны тургузарың оруунга баам бооп турар.

(СЭТА-ның корр.).

АЛМА-АТА.

ТОСКУ БЕШ ЧЫЛДЫН ШИИТПИРЛИГ ЧЫЛЫ

ТУДУГЖУ БРИГАДА

Кызыл хоорайнын тулуг ажылды хайыккан 12 дугаар кварталында беш казг чуртталга бажыңнары беш үнүлдөөн. Ол кварталдын ааза талзында сөөлүг тулугларын бирээзинде Августа Ельшова-нын, Мария Сафронова-нын болгаш өскө-даа тулугчуларын бригадалары шугактурмалар болгаш шеверел амылдарын кылып турар. Ында беш бугурулгун амылдан турар Паташа Копотеваның бригадасына барып чордун.

Олар бир бугурулгун адыккы өрөөдөрүнүн ханаларын малгаштап туралар. Хоюлуп каан малгашты үзүг калбак хайаже чаштырарда электир күжү-биле амылдар херекселди амылдан турар болду.

Оон уламандан шугактурлаашкын кылыр шалыпкын чоруп турар-дыр. Ол бригаданың кезиги үнүлериңиң хей кезин аныктар. Ында-даа хоочун кижилер ба-бар. Оларнын бригадир-биле ужураштын. Ортумак школага өөренип чораан. Оон соонда тулуг сугурулун дооскан.

Ленинниң комсомолдун кезигүнү. Паташа кады амылдан турарын хоочун-даа, анык-даа кижилер-биле адык чугаалажыр болду. Паташаның башкарганы херекселден хоюлуп дундүлүлгелер атыккаш, тугурулгун-биле сырып каапкан хананы ден дески кылдыр малгаштапты. Ол шак ынчаар амылдын уламчылашаан, чанында өг-өөрү-биле чугаалажыр, хоюлуп хууу-ру-ру, амылдан тур. Оон чанында Августа Зверева, Зина Түлүш, Тоня Вешкина, Ооржак Ханын олар ханаларда дүшкен малгашты дескилештир чай тулуп туралар.

Тулуг ажылды кылып мергезээр бистин күш-ажымын бо аныктарымын, шимчегир тулугурун өрестин эскердик. Малгаштаашкыны болгаш шеверлешкыни үр-дүшкүлүгү амылдан турар болду.

Тулуг ажылды кылып мергезээр бистин күш-ажымын бо аныктарымын, шимчегир тулугурун өрестин эскердик. Малгаштаашкыны болгаш шеверлешкыни үр-дүшкүлүгү амылдан турар болду.

Тулуг ажылды кылып мергезээр бистин күш-ажымын бо аныктарымын, шимчегир тулугурун өрестин эскердик. Малгаштаашкыны болгаш шеверлешкыни үр-дүшкүлүгү амылдан турар болду.

Тулуг ажылды кылып мергезээр бистин күш-ажымын бо аныктарымын, шимчегир тулугурун өрестин эскердик. Малгаштаашкыны болгаш шеверлешкыни үр-дүшкүлүгү амылдан турар болду.

О. ОХЕМЧИН.

Авторның фотолары.

ай белеткенип келген. Орта 300 хире сургуулар ГТО-нуң хаакна маңнаарының нормазын думжаган. Спорттун яны-бүрү секциялары бар, аңаа сургуулар күзөлдү-биле кирип турар. Политехникумда күш-култура ажылында кол чүүл спорттук массалыг болуп турары болур.

Республиканың дээди болгаш ортумак өөредилге черлеринде спорт ажылында чамдык кылдыгачан чүүлдер бар-даа болза, үнүң негелдизинге ам-даа дүшпейн турар. Күш-култураны хөгжүдеринге материалдыг база улуг рольду ойнаар. Ындыг турбуме өөредилге черлеринде спорт шөлдери, чүгүрер оруктар колдуунда чок. Ону боттарының күжү-биле кылып алырын аргалары бар-даа болза, боттук организакчы хемчеглерни албайн турар.

Чик атлетика, коньки, спорттук национал хевирлери ышкыш оон массалыг хевирлерин негелдир ажылды чамдык өөредилге черлеринде кууа деңгелде тургускан. Күш-дамыр кижизидилгезиниң кичээлдериниң база секцияларын эртип турарының шынары чогуур негелдеге четпес. Ону өөредилге черлериниң удуртучулары хынавайн, ажылдың шынарын хандыр анализдеп көрөйн турар. Оон уламандан күш-дамыр кижизидилгезиниң байдалы чамдык черлерде кошкан. Көдээ ажыл-агый техникумунга бо ажыл мурнунда чылдарда багыт эвес турган болза, а сөөлүг үеде сулараан. Республикада чамгыс дээди өөредилге чери — педагогика институтунда, башкы училищесинде спорт ажылы чогуур негелдени харылап шыдавайн турар.

Спортка эң-не кол көргүзүг—оон массалыг болгай. Ону ол өөредилге черлери чедип албаан. Ол чуну чугаалап турарыл дээрге, организакчы ажылдың кошкан херечилеп турар. Бо талазы-биле ажылды экижидер хемчеглерин дээди болгаш ортумак өөредилге черлеринде партия, комсомол организастыгы алыр ужурулг.

Студентилер болгаш сургуулар ортузунга спорт-массалыг амылды организастаарыңа күш-култура башкылары улу-рольду ойнаар. Оларнын мергежилден, бодунуң хэрээнге бердингениден ажылдың деңгели хамааржыр. Ортумак өөредилге черлериниң күш-култура башкыларының методиктиг каттымышыңы амылдан турар. Оон ажылыңа башкы, уран чүүл училищелериниң, көдээ ажыл-агый техникумунун, хоорайның № 35 профтехучилищесиниң башкыларының киржилгези кошкан. Башкыларын шилип алыр, оларнын билин бедидер дээш чүгел ректор, директорлар, партия организастыгы эвес, харын республиканың күш-култура болгаш спорт комитеди, эки тура спорт нитилелдери сагыш салыр херек.

Күш-култура — келир үнүң тускай эртемниглерин кижизидилгениң чугула чепээс боюр. Ычангаш үстүнде айткан болгаш өскө-даа четпестерин даргай чайлаткаш, өөредилге черлеринде күш-дамыр кижизидилгезиниң хэрээн экижидери амгы үнүң чугула сорулгасы болур.

Күш-дамыр кижизидилгезиниң ажылы Кызылдың политехникумунда өскөлдөр дээр организастыгын. Мында өөренип турар сургууларын колдуу спортта хаара туттунган. Ону чедип алыр дээш күш-култура башкылары М. Н. Лебедев, М. А. Авдеев болгаш комсомол организастыгы улут оргазастыгы ажылды чоруткан. Техникумга спорткаадалары эрттирер чакчыл болу берген. Оолдар болгаш кыстарын спортка хаара тударыңа, хандыкшыдыңа ол эң эки аргаларың бирээзи. ГТО-нуң чаа комплекзиниң мыкшы хевирлериниң нормаларын думжаарың маргылдаагы организастыг эртен. Башкылар болгаш сургуулар аңаа ийи

Квартал планын күүсеткен

Беш чылдың үшкү, шиитпирлиг чылында Тываның автотранспорт эргелгенин автобудурулгелери алган социалистг хууээлгелерин чодикшиниң боттандырып турар. Амыл-агыйлар чуну сөөртүрүнүң графини мураң берген.

№ 2 автотранспорт бугурулгезиниң чолалачылары квартал планын он хонун эрте күү-

сеткен. Оон дараазында ийи хун бо коллектив-тин ишчилери 13 муң тонна чукту апрельдин үлүүгө киришпир сөөрткенер. Чадананың автотранспорт бугурулгезиниң коллектив чук сөөртүрүнүн үш айлар планын база күүсеткен.

Пассажирил сөөртүр автобудурулге хону-

даашкындан уштунган. Бо коллективтиң чолалачылары хоорайлар аразының болгаш Кызылдың оруктарыңа беш миллион ажыг кижини сөөрткен, ол пландан 200 муң кижи ажыл турар.

Социалистг чарыштың дээштин, массалыг, деңгел хынажып турарын шыңгы сагып тургаш, алдыңа хууээлгелерин чүгел долду эвес, харын ажыг күүседир дээш автобудурулгелер коллективтери кызымак амылдан турарлар.

Н. ХЕРТЕН.

Космоска кады ажылдажылга

ВАШИНГТОН. (СЭТА-ның корр.). В. Вашингтонунуң дамчылганы:

Совет космонавтылар болгаш космоска умудуушкун талазы-биле специалистер АКШ-та чоруп турар. Космоска башкылар корабльдерин Хьюстонда төвүгө олар америк астронавтылар болгаш эртемденер-биле кады 1975 чылда совет корабль «Союз» биле америк «Аполлонун» баштайгы кады умудуушкунуң белеткээринге холбашкан айтырылганы чугаалажып көрүп турарлар.

Совет болгаш америк эртемденер, космонавтылар бот-боттары-биле танынар аян-чорук кылырын дугуржуп алганнар деп, увар чүгүлүг генерал-майору В. А. Шаталов СЭТА-ның корреспондентизинге чугаалаан. «Союз-Аполлонун» кады умудуушкунуң совет экипажы бо чылдың июльда Каттышан Штаттарга, а америк экипаж—Совет Зевилениң сентябрьда

удур-дедир барып-келчир. Ол ышкыш ол умудуушкунга белеткелди Хьюстонга болгаш Совет Зевилениң космонавтылар белеткээриниң Ю. А. Гагарин аттыг төвүгө белеткенириниң дугайын база дугуржуп алган.

Келир үеде кады умудуушкунуң америк экипажының командири генерал Томас Стаффорд мынчаар чугаалаан: «Совет космонавтылар-биле кады ажылдажып, эки билчип турар бис. Мен Совет Зевилениң чораз болганымда силерниң космонавтыларыңары көчүгү эки билер мен».

СЭТА-ның Вашингтонда элчин черинге СЭТА-ның элчини А. Ф. Добрынин совет болгаш америк космонавтыларын хууээл алган.

Совет төлээлери НАСА-ның штаб-квартиразыңа барган болгаш оларны оон эргелелиниң директору Д. Флетчер хууээл алган.

Совет төлээлери НАСА-ның штаб-квартиразыңа барган болгаш оларны оон эргелелиниң директору Д. Флетчер хууээл алган.

Совет төлээлери НАСА-ның штаб-квартиразыңа барган болгаш оларны оон эргелелиниң директору Д. Флетчер хууээл алган.

Индира Гандиниң медеглели

ДЕЛИ. (СЭТА). «Реаксылыг идестер бистин бурунгаар шимчээшкенинске шалтыктап, ону доктаадыр дээш каа-чаар-даа оралдажыр болза Индия шилин алганы социализм оруундан кадан-даа айталас—деп, Индиянын Премьер-министри Индира Ганди Пенджаб штатка болган массалыг митингке чугаалаан.

Амгы-түрүгү болгаш аш-чутка үзүр, социал деп-

шилге болгаш чуртун политика база экономиктиг тургужун быжыглар дээш демсежириниң эргежок чугулазын индий чазактын башкы медеглел.

Даштыкы политиктиг айтырылгала хамаарыштыр Индира Ганди тайынче болгаш бүгү улустар-биле найыралче Индиянын чүткүзүн онзалып демдеглел.

Президент сүмелешкен

САВТЯГО. (СЭТА). Чалыш президентин С. Альенде чазак терип азе организастыгы-биле холбаштыр узуску чалгыс элчин эвилелде кирип турар партияларын төлээлекчилери-биле

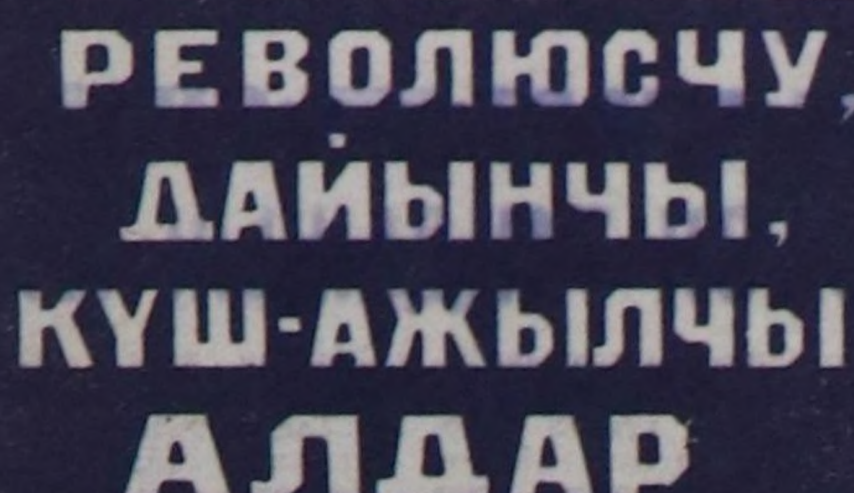
сүмелешкен, чугаалашкан. Радиоңуң болгаш телевидениниң чарлаалы-биле азырга, министрлер кабинетинин чаз составын чоюк хунерде аныктыр деп турар.

Израильдин үлгедишкени

БЕИРУТ. (СЭТА). Израильдин шеригери Ливаниян денисээринге хайгыралы болгаш өчүг-чөчүлгелер үлгедишкенин ургучулуп турар. Мурнуу Ливаниян

эриктениң чок-камынган сур алаа-биле чоруур бир паралап хемени ливан балдыкчылар көрүп кааннар. Израиль шериг самолеттар ливан денисээрин, палес-

тин дескениниң лагериниң кырынга хайгыралы ук-дуушкунуңуң база үргүчүлүп турар. Чокта чаа израиль шериг самолеттар Сава, Набатия, Мардаан болгаш Бинт-Джейль хоорайлар кырынга каш удаа умудуушкунуңуң кылган.

Руль артынга—33 чыл

Д. МОНГУШ,
башкы.

ДАЙЫНЧЫ МӨЗҮ

Александр Монгуш — Хандагайты көздө Советтин депутаты, идеялык агитатор.

Коммунист Александр ажылынга мурунчас болгаш жеринтичи чоруу дээш хей удаа өртөткөн бааранар, хүндүлөп, мактал бижиктер-биле шаңчандып келген. Оң хөрсөндө Ленинчи юбилей медалы чайынанып чоруур.

Эмнелге чөринч «УАЗ» дээр машиназы Хандагайты суурнуң кулуучуз-биле бол маңчал бар чоруур. Оң кабинанында Александр Седий-оловч Монгуш ажылаамыдарынынг сеткили ханган, хүлүмзүрүп өрөр.

М. ДИҢҐИЛ-ООЛ,
чолчаачы.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

Империализмге удур суд

Човуудынх нь сессияныг ажилыг болгон тундванд латин-америк чурттарын империалистиг хамаарылгадан бүрэн хосталыг алыр дээш демиселин үргэлжлээр деп шийтгирлэг зоруйн ба за дагын бүүзүрдиг көргүсөх.

Чугула сүмележилгелер

Амгы сүмелеккагелерини
таваржын турар бергелери
тураачон. мурнуу-вьетнам
ийи тала Париж дугуржуга-
ларынни негедлеринге бол-
гаш бау-чурумуна дууштур
угаангыр шинтирин үндү-
рөп боор лей ителели деле-
гейин? хой-ниинта илергей
леп турар.

Депшилгениң оруу-биле

Ирак Республикасынын Револуциястук Компартиясынын Чогуулу-
лунин даргазынын орадакчы
зы Саддам Хусейнин Мос-
квага чакырайлачы аяч
торукту кылып чоранын ийи
чиртүүд аразында пайырады
улам мыдай быжыггаарыга
экономикинги, культуругу бол-
гаш оске-даа харылааларын
дөткүдеринге «быжыг үндө-
ян болуру чугаажон.

Үлгер-дүржүмалы чолаачы

хире албан-хаакчылары
ниити-национал ажыл
и ажыл-ишчилеринң амы-
лар чазаның шавар хал-
гаш Англияда «ак-мони-
ан-хаакчылар безин ажыл
хаакчыларының Лондонга
ойгәлззешкини.

